

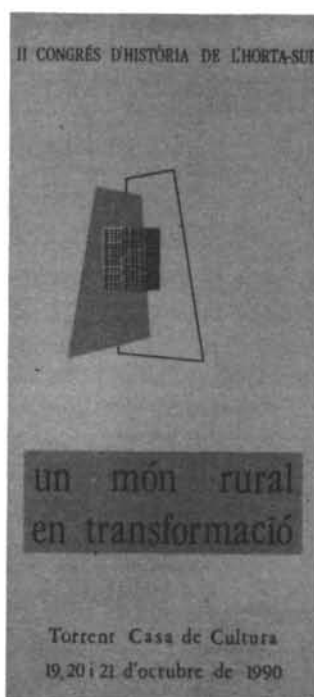
Arrossars i sequerals: L'horta-sud valenciana

El propassat mes d'octubre es va celebrar a la Casa de Cultura de Torrent el II Congrés d'Història de l'Horta-Sud amb el lema «Un món rural en transformació». Aquestencontre és fill, diguem-ho així, del I Simposi d'Història de l'Horta-Albufera, que va tenir lloc a Silla l'any 1981, i del qual després van néixer iniciatives tan valuoses com *Annals de l'Institut d'Estudis Comarcals*, *Quaderns d'Alaquàs* o bé *Afers*. *Fulls de recerca i pensament*, que ha esdevingut una revista senyera que ultrapassa l'àmbit local. Precisament *Afers*, juntament amb l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta-Sud i el Grup d'Història Local del Centre de Professors de Torrent, ha organitzat ara aquesta nova trobada.

Durant els tres dies que ha durat el Congrés, hi han intervingut set prestigiosos historiadors i geògrafs, els quals van explicar les sis ponències programades. La primera ponència va anar a càrrec del medievalista Antoni Furió i va versar sobre les solidaritats veïnals en el món rural durant l'Edat Mitjana i la Moderna, emfasitzant l'anàlisi en la diferenciació interna que hi ha al darrere de la solidaritat i la conflictivitat socials que s'expressa en les diverses formes d'ajuda mútua. Hi va exposar, també, unes suggeridores reflexions sobre el concepte de pobresa. El professor d'origen irlandès James Casey, figura ben coneguda al País Valencià pels estudis que hi ha dedicat, es va encarregar de la segona ponència, la qual va reflectir els problemes d'interpretació a l'hora de fer històries de família al llarg de l'època moderna. La tercera ponència —ben original, per cert— va tenir a Manuel Ardit com a protagonista, el qual va plantejar una sèrie

de vies d'investigació per esbrinar les peculiaritats, els mites i les realitats històriques que han configurat l'ahir i l'avui de la comarca de l'Horta. Pedro Ruiz Torres va tractar, en la quarta ponència, de les relacions entre els grups privilegiats i la població rural, així com les transformacions derivades de la revolució burgesa entre el 1780 i el 1870. Al seu torn, el cinquè ponent, Jesús Millán, va tenir cura d'explicar les tensions entre burgesos i obrers en el moment que s'anava configurant una nova societat (valenciana) de ciutadans. Finalment, els geògrafs Juan Piqueras Haba i Maria Jesús Teixidor de Otto van oferir una panoràmica del procés d'urbanització de l'Horta-Sud des de la primera del segle xx fins als nostres dies. Sis ponències, doncs, que, acompanyades de més d'una vintena de comunicacions, van possibilitar una rica discussió sobre els canvis multiseculars soferts per la comarca més poblada del País Valencià.

Una comarca que, ultra això, des de fa temps ha demostrat gaudir d'una vitalitat investigadora ben notable, encara que amb buits i omissions evidents. Així ens ho indica el treball que, amb motiu de la celebració del Congrés, han elaborat Agustí Colomines i Companys i Vicent S. Olmos i Tamarit. Aquest llibre, que porta un títol un xic afrancesat: *L'espai local. Bibliografia de l'Horta-Sud. Investigacions i propostes* (Col·lecció «Monografies de l'Horta-Sud», núm. 2, Torrent, 1990), és, com el seu nom indica, tant un recull bibliogràfic de tres-cents vuitanta-dos llibres i articles referits a la comarca com una reflexió acurada i pensada sobre la manera de fer història local, incorporant-se, d'aquesta manera, a aquells altres autors que ja han esbossat els seus criteris en aquest sentit. El capítol «L'espai local: consideracions generals» s'endinsa en el terreny teòric i metodològic per

definir els diferents espais (viscut, humanitzat i local) que, a parer de Colomines i Olmos, són part de la recerca històrica; així com en el tercer capítol els autors avancen unes quantes propostes per fer fructificar els «centres de producció» historigràfics.

Sigui com sigui, la celebració d'aquest II Congrés d'Història de l'Horta-Sud enllaça, de més a més, amb un bon feix d'aplecs i reunions científiques que s'han anat fent durant els darrers anys a conseqüència de la vigrositat de la nova historiografia valenciana. No és debades que a València va tenir lloc el 1988 el I Primer Col·loqui Internacional d'Història Local «L'espai viscut», com tampoc no ho és que, només iniciar-se l'actual curs acadèmic, ja s'han celebrat —o se celebraran— encontres de tota mena: I Jornades de Didàctica de la Història (València, setembre de 1990), III Congrés d'Estudis de la Marina Alta (Dénia i altres pobles, octubre/novembre de 1990), Primer Congrés d'Estudis Comarcals del Camp de Túria (Llíria, novembre/desembre de 1990) o bé el I Congrés d'Arqueologia Industrial del País Valencià (Alcoi, novembre de 1990). Tot un mostrar d'iniciatives que posen de manifest l'empenta de la història crítica que es cou des del sud i que, permeteu-me la crítica, sovint s'ignora a Catalunya.

Fundació utopia

El propassat dia 1 d'octubre s'inaugurava la Fundació Utopia d'Estudis Socials del Baix Llobregat, amb seu al Parc de Can Mercader (carretera de l'Hospitalet s/n) de Cornellà de Llobregat. L'acte anava acompanyat d'una conferència sobre la Segona Revolució Industrial i el futur del socialisme donada per Adam Schaff.

La finalitat d'aquesta Fundació és la de promoure debats, seminaris i estudis en el camp dels moviments socials, culturals i educatius, tant en l'àmbit comarcal com en els àmbits més generals català, espanyol o europeu, en el camí de superar la «utopia industrialista» i «reformular i reactualitzar una utopia alternativa arrelada en els moviments històrics emancipadors». Es proposa fer una aportació a aquests debats de futur «des de la perifèria, des del cinturó industrial». No en va aquesta iniciativa sorgir en una comarca d'arrelada tradició de lluita civil, política i social.

La Fundació, constituïda el 24 d'abril d'enguany, ha estat promoguda per diverses entitats i institucions de la comarca del Baix Llobregat: Comissions Obreres, Unió General de Treballadors, Ajuntaments de Cornellà i de Sant Feliu de Llobregat i Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat. El seu Patronat està compost per representants d'aquestes institucions i del Consell Comarcal del Baix Llobregat, i és presidit pel reconegut sociòleg i estudiós dels moviments socials, Joan N. García-Nieto. La Fundació neix amb un important patrimoni documental de la recent història social del Baix Llobregat i es proposa constituir un museu-archiu del moviment sindical i dels moviments socials del Baix Llobregat.

Ferranda Martí i Campoy

Mercè Renom